

Oponentský posudek na bakalářskou práci **Martina Lišky: Habitatové preference skorce vodního (*Cinclus cinclus*) na tocích okresu Tachov**

Předložená práce má rozsah 37 stran, včetně 8 příloh. Bez nich obsahuje 5 tabulek a 6 obrázků. Seznam použité literatury čítá 34 položek.

Bakalářské práce, jejichž téma pochází od školence, jsou v posledních letech vzácné. Představují proto docela vítané osvěžení, neb opusy zaštitěné ctihodnými kolegy bývají poněkud okoukané. Zvláště to platí tehdy, je-li zmocnění se tématu zdařilé, a tak tomu nepochybně v tomto případě je. Předdesílám tedy, že práci hodnotím jako nadprůměrnou a mé následující připomínky toto hodnocení nezpochybňují.

Úvod bych si dovolil označit jako poněkud neobratný. Vcelku vyhovující je první část tvořená rešerší stávající literatury o biotopových nárocích skorce. Druhá část s dosti netradičním názvem „Motivace a členění práce“ obsahuje embryonální review o biotopových nárocích skorce. Myslím si, že by práci slušelo review plně vyvinuté. Zvolené téma totiž svádí k tomu, aby bylo pojednáno jako případová studie o tachovských skorcích. To je podle mě škoda, zvláště vzhledem k množství vykonané práce a schopnostem autora. To by ale chtělo podrobně zpracovat, co se ví, a napřít úsilí k tomu, co se neví, což se tak úplně nestalo.

Metodika se mi četla dosti obtížně. Nicméně jsem posléze usoudil, že na vině není autor ale rozmanitost jím konaných aktivit. Nedá mi to ale, abych nezapochyboval o reprezentativnosti samplingu při některých z nich. Zvláště se to týká počítání, jak se posléze ukázalo klíčových, odsedávek. To opravdu stačí na zřejmě až několikakilometrovou „lokalitu“ tři desetimetrové úseky? A pro zjišťování rychlosti proudění vody jedno měření? Samozřejmě mohu být odražen konstatováním, že výsledky ukazují, že stačí. Stejně ale, pochybnosti zůstávají.

Slovo lokalita jsem v předchozí větě opatřil uvozovkami. Mám s ním trochu potíží. Jak jsem z textu vyrozuměl, jedná se v podstatě o teritorium. Autor se tomuto slovu nicméně dosti důsledně vyhýbá a nikde se nepokouší tzv. „lokalitu“ kvantifikovat. Já asi správně tuším, proč. Nicméně, slovy Mirka Dušína, je podle mne takovéto skrývání problémů nečestné.

A konečně bych z kapitoly vypustil úvodní část „vše o skorci“. Nesvědčí o ničem jiném, než o schopnosti autora číst. A tu již osvědčil při mnoha jiných příležitostech, jak ostatně dokládá jeho přezdívka. Alespoň že chybí stále se ještě vyskytující zařazení do říše, kmene, třídy, řádu atd.

Výsledky jsou zpracovány velmi sofistikovaně, na čemž má nepochybně zásluhu školitel. Já jsem se v nich ovšem poněkud ztratil. Připouštím, že hlavní vinu zřejmě nese má neschopnost držet, na rozdíl od školitele, krok s bouřlivě se rozvíjející statistikou. Tak budu alespoň poučen. Především shledávám rozpor mezi modely uvedenými v tabulce 2 a jednotlivými faktory v tabulce 3. Nejlepší model zahrnuje vedle bezproblémových odsedávek, hmotnosti potravní nabídky a rychlosti proudu i proměnnou les. A rozdíl v Akaikeho kritériu oproti modelům, které ji neobsahují, se mi zdá (nejsem si ovšem jist zda oprávněně) jako podstatný. Nicméně efekt lesa uvedený v tabulce 3 průkazný není. Můj zmatek ještě zvyšuje, že RVI, což je pro mne, přiznávám, charakteristika zcela nová, je ale docela vysoká. Prosím tedy o objasnění.

Ať tak či onak, ona neprůkaznost zjevně vedla autora k tomu, aby se lesem vůbec nezabýval v diskuzi. Byl bych proto rád kdyby tak učinil při obhajobě (ale až po přečtení posudku). Nějak nevěřím, že by se les dostal do nejlepšího modelu náhodou. Vysvětlení mě napadají všeliká – nudná i zábavnější.

Kapitola Diskuse vyhovuje standardním požadavkům na tento žánr kladeným, což nebývá pravidlem ani u prací magisterských, natožpak bakalářských. Na druhou stranu je podle mne pojednána poněkud neobratně, což je vlastně dobře, neboť to dokládá, že se s ní autor popasoval sám. Především bych asi věnoval menší pozornost pH, neboť autorovy výsledky k němu nemohou nic říci.

Hlavní problém nicméně vidím v problematice srovnatelnosti studií, které měl autor k dispozici – jiné řeky, jiná doba (mám na mysli hlavně dobu předodsířovací), jiná metodika. Osobně bych se asi vydal cestou srovnání výsledků jako celku nikoliv jednotlivých parametrů. Něco ve smyslu – „Ormerod zkoumal takové a takové řeky a vyšlo mu na rozdíl ode mne toto... Domnívám se, že příčinou by mohlo být toto...“ Dnes není pro Googl(a) problémem zjistit i o exotických lokalitách řadu podrobností.

Na závěr svého posudku obvykle připojuji několik explicitních otázek, pokud možno s širším či obecnějším záběrem. U předložené práce mi to působí problém, ona je taková solidní. Nic za co by bylo možno autora chytit.

1. Takže jeden detail: Chápu, proč je blešivec lepším zdrojem vápníku než hmyzí larva. Proč by ale měla být lepším zdrojem jepice než chrostík?
2. A jeden zvědavý dotaz: Jak daleko od toku skorce pozoroval?
3. A nakonec jedna koncepční: Skorec se svým jednorozměrným teritoriem by mohl být vynikajícím modelem pro studium OFT. Napadají autora z jeho výsledků nějaká testovatelná trade-off?

Zbývá jen závěrečné zhodnocení. To je velice jednoduché. Kvalita předložené práce je nepochybně nadprůměrná jak množstvím získaného materiálu, tak jeho zhodnocením. Nemám proto pochybnosti o její úspěšné obhajobě a hodnocení stupněm výborně.

Č.B. 17.1. 2019

Roman Fuchs

